

Teisingumo Teismas atmetė Komisijos ieškinius dėl Tarybos sprendimų, susijusių su Lietuvos, Lenkijos, Latvijos ir Vengrijos nuo 2010 m. iki 2013 m. teikiama valstybės pagalba žemės ūkio paskirties žemei įsigyti

Priimdama ginčijamus sprendimus Taryba atsižvelgė į esminį aplinkybių pasikeitimą, susijusį su 2008 ir 2009 m. ekonomikos ir finansų krizės sukeltomis pasekmėmis šių valstybių žemės ūkio sektoriui

Sąjungos teisėje numatyta, kad Europos Komisija kartu su valstybėmis narėmis nuolat kontroliuoja šiose valstybėse esamas valstybės pagalbos schemas. Ji joms siūlo atitinkamas priemones, reikalingas vidaus rinkai palaipsniui plėtoti arba ją veikti.

Jeigu Komisija, vadovaudamasi atitinkamos valstybės narės pateikta informacija, padaro išvadą, kad esama pagalbos schema neatitinka arba nebeatitinka vidaus rinkos, šiai valstybei ji pateikia rekomendaciją, siūlančią taikyti atitinkamas priemones. Pritarusi siūlomoms priemonėms valstybė narė turi jas įgyvendinti.

Be to, valstybės narės prašymu Europos Sąjungos Taryba gali vieningai nuspręsti, kad tos valstybės teikiama ar teiktina pagalba turi būti laikoma suderinama su vidaus rinka, jei toks sprendimas pateisinamas išimtinėmis aplinkybėmis.

Bendrijos žemės ūkio gairėse¹ Komisija pasiūlė valstybėms narėms pakeisti esamas pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemas siekiant jas suderinti su šiomis gairėmis vėliausiai iki 2009 m. gruodžio 31 d. 2007 m. Lietuva, Lenkija, Latvija ir Vengrija pritarė šioms atitinkamoms priemonėms.

2009 m. šios keturios valstybės narės pateikė Europos Sąjungos Tarybai prašymus pripažinti pagalbos schemas², leidžiančias įsigyti žemės ūkio paskirties žemes, suderinamomis su vidaus rinka iki 2013 m. gruodžio 31 d. Taryba šiuos prašymus patenkino³.

Savo ieškiniais Komisija Teisingumo Teismo prašė panaikinti Tarybos sprendimus.

Šios dienos sprendimais Teisingumo Teismas šiuos ieškinius atmetė.

Visų pirma Teisingumo Teismas nagrinėjo Komisijos nurodomą pagrindą dėl **Tarybos kompetencijos** patvirtinti pagalbą, kurią valstybės narės įsipareigojo panaikinti, pritardamos

¹ Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gairės (OL C 319, 2006, p. 1).

² Didžiausia pagalbos suma atitinkamai yra 55 milijonai Lietuvos litų (LTL), 400 milijonų Lenkijos zlotų (PLN), 8 milijonai Latvijos latų (LVL) ir 4 000 milijonų Vengrijos forintų (HUF).

³ Sprendimai: 2009 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimas 2009/983/ES dėl Lietuvos Respublikos valdžios institucijų teikiamos valstybės pagalbos valstybinės žemės ūkio paskirties žemės pirkimui 2010 m. sausio 1 d.–2013 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu (OL L 338, p. 93), 2009 m. lapkričio 20 d. Tarybos sprendimas 2010/10/EB dėl Lenkijos Respublikos valdžios institucijų teikiamos valstybės pagalbos žemės ūkio paskirties žemės pirkimui nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. (OL L 4, p. 89), 2009 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimas 2009/991/ES dėl Latvijos Respublikos valdžios institucijų teikiamos valstybės pagalbos žemės ūkio paskirties žemės pirkimui nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. (OL L 339, p. 34), 2009 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimas 2009/1017/ES dėl Vengrijos Respublikos valdžios institucijų teikiamos valstybės pagalbos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimui nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. (OL L 348, p. 55).

Komisijos pasiūlytoms atitinkamoms priemonėms, **nebuvo**. Teisingumo Teismas priminė, kad Sutartis suteikia Komisijai pagrindinį vaidmenį pripažinti galimą pagalbos nesuderinamumą su vidaus rinka. Be to, jis nagrinėjo klausimą, ar pagalba, kurią Taryba pripažino suderinama su vidaus rinka, turi būti laikoma pagalba, dėl kurios Komisija yra priėmusi galutinį sprendimą. Šiuo klausimu jis pabrėžė, kad Komisijos žemės ūkio gairėse pasiūlytos atitinkamos priemonės susijusios tik su esamomis pagalbos schemomis. Tačiau šiose bylose Tarybos sprendimais patvirtintos schemos yra naujos pagalbos schemos.

Vis dėlto Teisingumo Teismas nurodė, kad Taryba neturi kompetencijos patvirtinti naujos pagalbos schemos, kuri neatsiejamai susijusi su esama pagalbos schema, kurią valstybė narė, pritardama atitinkamoms priemonėms, įsipareigojo pakeisti ar panaikinti.

Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas pabrėžė, kad tik tuo atveju, jei po pasiūlymų dėl atitinkamų priemonių pateikimo, atsirado naujų ir išimtinių aplinkybių, Taryba turi kompetenciją patvirtinti naują pagalbos schemą, kuri yra panaši į esamą pagalbos schemą, kurią valstybė narė privalėjo pakeisti ar panaikinti po to, kai pritarė šiems pasiūlymams.

Taigi šiose bylose atsižvelgiant į esminį aplinkybių pasikeitimą, susijusį su ekonomikos ir finansų krizės sukeltomis pasekmėmis žemės ūkio sektoriui, Komisijos atliktas šių pagalbos schemų vertinimas negali būti laikomas darančiu įtaką vertinimui pagalbos schemos, apimančios panašias priemones, tačiau taikytinos visiškai kitokiame ekonominiame kontekste nei tas, į kurį atsižvelgė Komisija atlikdama savo vertinimą.

Toliau Teisingumo Teismas nagrinėjo Komisijos argumentą, kad Taryba **piktnaudžiavo įgaliojimais**, nes mėgino neutralizuoti jos atlikto keturių valstybių narių taikytų pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemų vertinimo pasekmes. Jis nusprendė, kad Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagoje nėra nieko, kas leistų teigti, kad Taryba siekė išimtinai ar daugiausia kito tikslo, nei padėti Lietuvos, Lenkijos, Latvijos ir Vengrijos ūkininkams lengviau įsigyti žemės ūkio paskirties žemes.

Be to, savo ieškiniuose Komisija tvirtina, kad ginčijami sprendimai priimti pažeidžiant **lojalaus bendravimo** tarp institucijų **principą**. Tačiau, Teisingumo Teismo teigimu, atitinkamos valstybės narės neprisiėmė jokio specialaus įsipareigojimo dėl ginčijamais sprendimais patvirtintų pagalbos schemų. Todėl šie sprendimai negali būti laikomi atleidžiančiais Lietuvą, Lenkiją, Latviją ir Vengriją nuo konkrečios bendradarbiavimo pareigos, nes juo visiškai nebuvo pakenkta ankstesnio dialogo tarp Komisijos ir šių valstybių narių rezultatams.

Teisingumo Teismas kaip nepagrįstą taip pat atmetė Komisijos argumentą, kad Taryba padarė **akivaizdžią vertinimo klaidą**, nustatydamą, jog yra išimtinių aplinkybių, pateisinančių patvirtintas priemones. Iš tiesų jis pabrėžė, jog atsižvelgiant į neįprastas ir nenumatomas ekonomikos ir finansų krizės pasekmes, ir į tai, koku mastu jos apėmė atitinkamų valstybių narių žemės ūkį, negali būti laikoma, kad Taryba padarė tokią klaidą.

Galiausiai, Komisijos nuomone, priimdama ginčijamą sprendimą **Taryba nesilaikė proporcingumo principo**. Tačiau Teisingumo Teismas nusprendė, kad atitinkamų pagalbos schemų, kuriomis įvairiomis priemonėmis siekiama kompensuoti struktūrines problemas ir jų paaštrėjimą dėl ekonomikos ir finansų krizės, patvirtinimas nėra akivaizdžiai netinkamas ginčijamais sprendimais siekiamam tikslui įgyvendinti. Be to, atsižvelgiant į tai, kiek laiko reikia žemės ūkio valdų struktūrai pakeisti (Lenkijoje ir Latvijoje), žemės ūkio reformai baigti (Lietuvoje), žemės privatizavimo procesui baigti (Vengrijoje) ir į ekonomikos bei finansų krizės pasekmių trukmę, negalima manyti, kad Taryba pasirinko akivaizdžiai neproporcingą priemonę, patvirtindama nagrinėjamą pagalbos schemą laikotarpiui nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d.

PASTABA: Ieškiniu dėl panaikinimo siekiama panaikinti Sąjungos teisei prieštaraujančius Sąjungos institucijų teisės aktus. Tam tikromis sąlygomis valstybės narės, Sąjungos institucijos ir asmenys Teisingumo Teisme arba Bendrajame Teisme gali pareikšti ieškinį dėl panaikinimo. Jeigu ieškinyje pagrįstas, teisės aktas panaikinamas. Atitinkama institucija turi užpildyti teisės spragą, kuri gali atsirasti panaikinus teisės aktą.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Visas sprendimų ([C-111/10](#), [C-117/10](#), [C-118/10](#) ir [C-121/10](#)) tekstas nuo jų paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106